

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

6. An sit de necessitate Sacramenti, ut Vnctio in Confirmatione adhibeatur ab Episcopo in fronte? Et an peccet mortaliter Episcopus, si talem Vnctionem non faciat in fronte, & efficiat Sacramentum ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

De Sacram. Confirm. Resol. VI. 73

dicitur in frequentatione mendacij jocosij, vel verbi otiosi, similive venialis culpa: non enim apparet hic major ratio, quam in alijs. Unde concluditur Diaconum, & Subdiaconum in mortali exercentes sua ministeria solemniter, & frequenter, solum peccaturos venialiter contra naturale praeceptum.

7. Imò pater Vasquez in 3. part. disputat. 136. cap. 4. mon. 4. putat Diaconum, & Subdiaconum cantantem Epistolam, & Evangelium in peccato mortali, neque venialiter peccare. Quia nullum peccatum, etiam veniale, dari potest; quin sit contra praeceptum aliquod, ut ipse tradit 1. 2. disputat. 143. cap. 3. Cum ergo non detur hic praeceptum, nullum erit peccatum. Confirmat: quia, si peccatum aliquod committeretur, non esset veniale, sed mortale, cum materia sit gravis, alioquin Diaconi, vel Subdiaconi suspensi, vel excommunicati non peccarent mortaliter, exercendo solemniter actum Ordinis sui, nec incurrerent irregularitatem, quod nullus concedet. Sed melius docet Coninch. de Sacrament. quest. 34. art. 6. n. 38. & 39. Lugo, & alij, in tali casu Diaconos, & Subdiaconos committere peccatum veniale irreverentiae contra naturale praeceptum sancte tradendi res, & actiones sacras: quod alij communiter supponunt, & mihi sit verosimilius. Consonat sanctus Thomas in 4. distincti. 5. quest. 2. art. 2. quest. 4. dicens, quod quicumque in peccato mortali se ministrum exhibet Ecclesiae in quocumque spirituali, peccat. Non desunt tamen Doctores, ut Joannes Uvigers in 3. part. Divi Thomae, q. 64. artic. 6. conclus. 5. num. 30. & alij firmantes, quod Diaconus in statu peccati mortalis solemniter cantans Evangelium, & ministrans in Sacrificio Missae, committit peccatum mortale: quod & de Subdiacono in tali statu cantante Epistolam, & solemniter ministrante videtur quoque dicendum. Sumitur ex D. Thoma in 4. dist. 24. art. 3. & docent Angelus verb. Clericus, 8. Sylvester verb. Clericus, 2. Cajetanus 2. 2. quest. 2. art. 2. Victoria de ministerio Baptismi, quest. 29. Et ratio assignari potest: quia peculiariter sacramentali consecratione ad hoc munus sunt deputati, & in se ministerium magnum est: quia valde accedit ad ipsum Sacrificium; praesertim ipsius Diaconi, qui etiam cum Sacerdote tenens ejus brachium, aut pedem Calicis, simul praesentat, & offert materiam Sanguinis Domini, secundum eam rationem, qua mox in Sanguinem Christi mutanda est. Unde haec actio specialis reverentia est digna. Quare de Diacono conclusio est certior, quam de Subdiacono: nam & de Diacono scribit Apostolus 1. ad Timoth. c. 1. Hi autem probentur primum, & sic ministrant, nullum crimen habentes. Sed his non obstantibus, non est recedendum a communi sententia Doctorum asserentium, ut diximus, Diaconos, & Subdiaconos Epistolam, & Evangelium cantantes in peccato mortali, tantum peccatum veniale committere.

RESOL. VI.

An sit de necessitate Sacramenti, ut unctio in Confirmatione adhibeatur ab Episcopo in fronte?
Et an peccet mortaliter Episcopus, si saltem talem unctioem non faciat in fronte, & efficiat Sacramentum nullum?
Et an etiam de necessitate Sacramenti sit adhibenda praedicta unctio immediatè manu propria Episcopi,
Tom. I.

nullo medio instrumento, & in figura Crucis? Ex part. 9. tr. 8. & Misc. 3. Resolut. 30.

§. 1. **N**egativam sententiam docuit Martinus Ledesma in 4. sent. tom. 1. q. 13. art. 12. ubi sic ait: [Nota, quod puto non esse de substantia Sacramenti Confirmationis, ut in fronte conferatur; sed teneret factum, esto, in alia principali parte conferretur: peccaret tamen Episcopus, qui ritum Ecclesiae mutaret.] Ita ille, & post illum ex eadem Religione Victoria in Summa de Confirmat. q. 18.

2. Sed Viri doctissimi in hoc fecerunt lapsi sunt: nam Episcopus, non solum peccaret mortaliter, sed efficeret Sacramentum nullum, si frontem confirmandi non ungeret. Et idem sententiam Ledesma, & Victoria omnino fallam, & plusquam temerariam, imò oppositam existimat de fide Basilii Poncet in sua doctissima praefatione de Sacram. Confirmat. part. 2. cap. 5. n. 5. Probatur manifestè ex usu Ecclesiae ab antiquis Patribus comprobato, praecipue Tertulliano lib. de praescrip. c. 40. Dionysio de Ecclesiast. hierarch. cap. 2. part. 2. Cyril. Hierosolymit. catechesi. 3. & 4. mystagogica. Gregorio Turonensi lib. 2. de gestis Francor. cap. 31. Augustino Psal. 141. super illa verba: In via hac, qua ambulabam. Sed praecipue id constat ex Innocentio III. in cap. unico de Sacra Unctione, & ex Concilio Florent. Decreto de Armenis, declarante hujus institutionis rationem: [Ideo in fronte (inquit Concilium) ubi verecundiae sedes est, confirmandus inungitur, ne Christi nomen confiteri erubescat, & praecipue Crucem ejus, qua Judaeis est scandalum, gentibus autem stultitia, secundum Apostolum. Propter quod Crucis signo signatur.] Et licet antiqui Patres expresse non dixerint, hanc in fronte signationem esse essentialem; satis id indicantur abique ulla varietate convenientes, ita faciendam esse. Praeterquam quod eodem modo requirunt unctioem in fronte, ac in figura Crucis: sed unctioem in Crucis figuram reputant essentialem; ergo etiam in fronte reputare debent. Denique, ex fine hujus Sacramenti, qui est ad confirmandum Christum abique ulla erubescencia, & timore, non leve argumentum desumitur, ad probandum unctioem in fronte necessariam esse hujus sacramenti valori. Et ita tenet D. Thomas in 3. part. q. 72. art. 9. & tradunt, pluribus relatis. Suarez q. 72. art. 4. disputat. 33. sect. 3. in medio. Coninch. art. 3. dub. 1. conclus. 5. n. 53. Layman lib. 5. Summ. tract. 3. c. 2. n. 4. circa finem.

3. Nota tamen, quod licet sit essentiale, ut ea unctio fiat in fronte, ita ut si in ea non fiat, nullum sit Sacramentum Confirmationis: at non est essentiale, ut fiat in sola fronte, sed possunt etiam ungi Chrismate aliae partes, & sensus corporis juxta diversas Ecclesiarum consuetudines. Haec pars constat manifestè ex recepta consuetudine Ecclesiae Graecae à primis temporibus, & approbata ab Ecclesia Romana, juxta quam consuetudinem non solum frons baptizati, sed & aliae partes corporis inunguntur, cum hoc Sacramentum ministratur. Id convincitur primò ex Concilio II. generali, quod est Constanti-nopolitanum I. Can. 7. ubi statutum est, quosdam Haereticos à certis quibusdam haereticis ad Ecclesiam redeuntes recipiendos, & obsignandos sancto Chrismate in fronte, oculis, naribus, & ore, & auribus. In quibus verbis planè de Sacramento Confirmationis sermo est: Graeci enim quemadmodum in sacro Fonte baptizandos in aquam tra-

Sup. hoc quamvis non plenè & distinctè, lege camen § ult. Ref. seq. & supra ex Resol. 3. § For. matio.

Sup hoc etiam cursum infra in § ult. hujus Res. ad lin. 6 & in alijs ejus non

Sup hoc etiam

tos immergunt, ita etiam in Confirmatione diversas corporis partes inungunt, toties repetita forma; qui tamen actus ex multis particularibus collectus, moraliter loquendo, unus censendus est, quamvis in prima unctioe frontis, Sacramentum Confirmationis perfici, & effectum fortiri, indubitatum esse debeat.

Sup. hoc in Ref. assignatis in annotatione est hujus Ref. * Sup. hoc etiam cursum supra prope finem §. 2. hujus Refol. verif. Sed unctio nem. & sup in Ref. 3. §. Formatio.

Alibi in duabus Refol. seqq. & supra in fine Ref. 2. & in tom. 4. tr. 8. ex Ref. 60. §. ult. & late ibi in Refol. 81. à lin. 9.

Sup. in Ref. seq. & in aliis eius not. prima.

* Sup. hoc in fine Ref. seq.

4. Cum itaque unctio sit adhibenda, de necessitate sacramenti, in fronte, quaritur, an etiam de necessitate sacramenti sit adhibenda immediate manu propria Episcopi, nullo medio instrumento? & aliqui negant: unde Serra in 3. part. D. Toome, q. 82. art. 4. sic ait: [Communiter asserunt Theologi, de necessitate sacramenti esse, ut unctio fiat in figura Crucis, & Crux formetur Chrismatis unctioe. Quod autem hæc unctio fiat immediate manu ipsius Episcopi, & non medio aliquo instrumento, non est ita certum esse de necessitate sacramenti; nam, quamvis multi hoc factis probabiliter esse dicant; alij tamen oppositum docent.] Ita ille. Et hanc sententiam novissimè tenet Pater Quintanadyenas in Theol. mor. tom. 1. tract. 2. singular. 3. n. 5. qui citat Leandrum, Hurtadum & Henediam. Probatur hæc opinio. Facta enim unctioe medio aliquo instrumento, utpote penicillo, seu calamo, forma hujus sacramenti verificatur: non igitur esse potest necessarium fieri manu Pontificis immediate. Neque ex usu, & consuetudine Ecclesie ea necessitas colligi potest; alias fieri pollice manus dextræ necessarium esse. Nihilominus dicendum est, necessarium esse fieri unctioem manu Episcopi immediate: quia impositione manus hoc sacramentum à primis Ecclesie exordiis conficitur, ut constat ex Apostolorum usu. Et ita docent Poncius, ubi supra, n. 7. Pitigian, in 4. tom. 1. dist. 7. q. 1. art. 6. in fine, Reginald. in praxi tom. 2. lib. 28. c. 2. n. 10. Filliuc. tom. 1. tr. 3. c. 1. q. 7. Cast. Pal. tom. 4. tr. 20. diff. unic. punct. 3. n. 4. & alij. Sed de hac difficultate alibi etiam aliquid tetigimus.

RESOL. VII.

An Episcopus, qui in Confirmatione ungeret alio digito, quam dextero pollice, peccaret mortaliter? Et utrum talis variatio sit materia gravis aut levis? Et an sit de necessitate præcepti, & Sacramenti, quod unctio Confirmationis fiat immediate manu Confirmantis sub signo Crucis, unde nunquam sit efficienda medio aliquo instrumento, ut tempore pestis potest dari Sacramentum Extrema-Untionis? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 22.

1. Affirmativam sententiam videtur docere Melchior Zambranus de casibus occurrentibus tempore mortis c. 2. dub. 1. n. 1. ubi sic asserit. Certum est obligari Episcopum sub præcepto ungeri immediate dextero pollice, quia ita præcipit Pontificale. Sic ille; & hoc etiam docere videtur Layman in Theol. moral. lib. 5. tract. 3. cap. 2. n. 5. qui citat Suarez.

2. Verum, ut rectè observat Didacus Nugnus in 3. part. tom. 1. q. 62. art. 4. diff. 3. concl. 4. hoc non est ita certum, quia non constat, utrum materia gravis, vel levis sit talis variatio, videtur enim parum referre, quòd unctio fiat indice, vel pollice: quòd fiat manu dextera, vel sinistra. Ita Nugnus, & ego (ut verum fatear) difficulter de peccato mortali dannarem Episcopum, qui indice v. g. unxerit aliquem in infirmitate.

3. Notandum est verò hæc obiter, non solum

necessarium esse necessitate præcepti, quòd unctio Confirmationis fiat manu immediate confirmantis in fronte sub signo Crucis, sed etiam necessarium esse necessitate Sacramenti; unde nunquam erit efficienda medio aliquo instrumento, ut tempore pestis potest dari Sacramentum Extrema-Untionis.

Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis eius primæ not. & pro parte frontis in Ref. præcisa à principio, & in alio §. ejus primæ annot.

RESOL. VIII.

An hoc Sacramentum Confirmationis sit conferendum immediate manu Episcopi, ita ut sit nullum, si conferatur pollice sinistro, & non dextero, vel alio digito, vel quovis alio instrumento sive conjuncto, sive separato? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 28.

1. Sacramentum in tali casu esse nullum docent Suarez, & Coninch. quos citat, & sequitur Layman in Theol. moral. lib. 5. tract. 3. c. 2. num. 5. quibus ego addo Reginaldum tom. 2. lib. 28. cap. 2. num. 10. Filliucium tom. 1. tract. 3. cap. 1. num. 17. Nugnum in 3. part. tom. 1. q. 72. artic. 4. concl. 2. quia manus impositio est de ratione hujus Sacramenti, atque adeò debet fieri, quando fit sacramentum ipsum, sed si fiat unctio medio instrumento, non est vera manus impositio. Ergo neque erit verum sacramentum.

Sup. hoc supra in §. ult. Ref. 6. & in Ref. 7. & in fine Ref. 2. & in tom. 4. tr. 8. ex Ref. fol. 60. §. ult. à lin. 4. late ita in Refol. 81. à lin. 9.

2. Non desunt tamen DD. contrarium sentientes, & sic ait Fernandez de Heredia in disputacionibus de Sacrament. Confirmat. diff. 5. part. 5. dub. unic. n. 2. Non estimamus pertinere ad necessitatem Sacramenti, quòd unctio fiat pollice dextero, vel sinistro, vel alio digito, vel quovis alio instrumento, sive conjuncto, sive separato, quippe nihil videtur deesse, neque ex parte materie, neque ex parte significationis forme, quocumque ex his modis fiat chrismatio. Neque idè minus Sacramentum hoc dicitur manus impositio, si fiat unctio penna, vel alio instrumento, quo quidem mediante manus propria imponi dicuntur, sicut & manus violente in clericum injeci dicuntur, si baculo, lapidè, & similibus percutiatur. Pertinebit igitur ad necessitatem præcepti, quòd sine gravi peccato omitti nequit. Ita Fernandez. Sed prima opinio & probabilis, & tutior est.

Sup. hoc gravi peccato legif. 2. Ref. 200. præcisa.

RESOL. IX.

An Episcopus ministrans publicè in Ecclesia Sacramentum Confirmationis sine Pluviali, Mitra, & Baculo Pastoralis peccat mortaliter? Et quid dicendum, si Episcopus confirmando omittet tantum unum ex indumentis sacris? Ex quo deducitur, an Sacerdos faciendo Sacram ex-cusetur à mortali omittendo cingulum, aut manipulum ratione parvitatatis materie? Et quid si Episcopus omittet infigere alapam, quando ministrat sacramentum Confirmationis? Et ex consequentiis hujus Resolutionis patet resolutio alterius casus, nempe Episcopum ministrantem Ordines sacros statim post Missam sine aliis indumentis peccare mortaliter, sicut Sacerdotem ministrantem sacramentum Baptismi, & Extrema-Untionis sine vestibus sacris? Ex part. 7. tr. 10. & Misc. 1. Ref. 31.

1. Prima facie videtur respondendum partem affirmativam non esse certam: nam Nugnus